

Notitie : 6VEO-OVE.10256.N **Voor** : Ministerie van SZW
Van : Arjan Hol **Datum** : 2 augustus 2016
Betreft : Reactie op Ontwerp besluit inzake bouwprocesbepalingen Arbobesluit

De Vereniging voor Explosieven Opsporing (VEO) is dé brancheorganisatie voor bedrijven die zich bezighouden met het opsporen van Conventionele Explosieven (CE). De VEO vertegenwoordigt een belangrijk deel van de gecertificeerde opsporingsbedrijven in Nederland. Zie ook:

www.explosievenopsporing.nl.

De verduidelijking en aanscherping van de bouwprocesbepalingen in het Arbobesluit juichen wij zeer toe. Dat geldt in het bijzonder de toevoeging in artikel 2.28, tweede lid onder b, (artikel I, onderdeel C ontwerpbesluit) waarin de eventuele aanwezigheid van Conventionele Explosieven (CE) als specifiek risico wordt benoemd. Uit het samenspel van de bouwprocesbepalingen, in samenhang gelezen met de Nota van Toelichting, volgt nu (duidelijker) dat bij werkzaamheden in de bodem nader onderzoek vereist is naar de mogelijke aanwezigheid van CE, tenzij zekerheid bestaat dat er in de bodem geen CE zitten.

Door de voorliggende wijziging van de bouwprocesbepalingen wordt de huidige leemte in de regelgeving die de VEO ziet, verminderd. Uit artikel 4.10 van het Arbobesluit volgt immers dat de opsporing van CE is voorbehouden aan daartoe door of namens de Minister gecertificeerde bedrijven. Het daaraan voorafgaande Vooronderzoek CE naar het mogelijk verdacht zijn van de bodem op CE is evenwel niet expliciet verplicht gesteld. Dit brengt ons inziens risico's met zich mee voor veilig en gezond werken.

Hiervoor hebben wij overigens reeds medio 2014 uw aandacht gevraagd (brief aan Minister van SZW d.d. 10 juli 2014, kenmerk 4VEO-CER.07858.B, met daarbij gevoegd de Position Paper Certificatieplicht OCE en deelgebieden in WSCS-OCE. In dit paper geven wij ook een toelichting op de betekenis van het Vooronderzoek CE in relatie tot de thans geldende bouwprocesbepalingen.

Het belang van een Vooronderzoek CE wordt ook onderstreept door Inspectie SZW. In paragraaf 9.4 van haar Sectorrapportage Grond-, Weg- en Waterbouw 2014 zegt de Inspectie daarover het volgende:

- “• Inspecteurs treden streng op wanneer geen of onvoldoende onderzoek uitgevoerd is naar de aanwezigheid van explosieven. Het werk wordt stilgelegd vanwege het direct aanwezige gevaar voor werknemers en omstanders. Opdrachtgevers (vaak gemeenten en waterschappen) hebben de plicht in de ontwerpfase de juiste onderzoeken te (laten) verrichten. Zo voorkomen zij dat in de uitvoeringsfase risico's ontstaan.
- Het vooronderzoek moet voldoen aan de proceseisen uit de WSCS–OCE. Daarmee legt een opdrachtgever de basis voor het goed en gedetailleerd in kaart brengen van verdachte gebieden. Gecertificeerde opsporingsbedrijven mogen alleen starten met de opsporings- en benaderwerkzaamheden als de verdachte gebieden goed in kaart zijn gebracht.
- Tot 1 juli 2012 gold een brancherichtlijn (BRL-OCE). Onderzoeken die gedaan zijn volgens die richtlijn zijn niet actueel en onvolledig. Inspecteurs hebben ernstige situaties geconstateerd waarbij werkzaamheden in op “explosieven vrijgegeven gebieden” zijn uitgevoerd en waar toch nog CE werden aangetroffen.

De oorzaak lag dan in het onvolledige vooronderzoek, de deskundigheid van de aannemer en de druk van de opdrachtgever op de voortgang van de werkzaamheden.” [EINDE CITAAT INSPECTIE-SZW]

Ter invulling van de certificatieplicht zoals bedoeld in artikel 4.10 van het Arbobesluit, is door de Minister van SZW het Werkveldspecifiek certificatieschema voor het Systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE) vastgesteld en opgenomen in bijlage XII van de Arboregeling. Het WSCS-OCE is voorbereid door het Centraal College van Deskundigen Conventionele Explosieven (CCvD-OCE). Het CCvD-OCE ressorteert onder de Stichting Certificering Vuurwerk en Explosieven (SCVE) waarmee de Minister van SZW een Convenant heeft gesloten voor het uitwerken van werkveldspecifieke certificatieschema's voor het onderhavige werkveld. Het WSCS-OCE bevat momenteel ook de eisen voor het uitvoeren van een Vooronderzoek CE.

Het is van groot belang dat een Vooronderzoek CE op deskundige wijze wordt uitgevoerd. In de Nota van Toelichting (onder artikel I, onderdeel B) wordt dat in algemene zin als volgt geduid:

“(.....) moet voldoen aan de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening (dus voldoen aan de relevante normen, dan wel aan een alternatief, als daarmee aantoonbaar een vergelijkbaar veiligheidsniveau wordt gegarandeerd. “

Gelet op het voorgaande wordt aanbevolen om in de Nota van Toelichting melding te maken van het feit dat de eisen gesteld aan het vooronderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van CE zijn bepaald in het WSCS-OCE. Alternatief is om hier te melden dat deze eisen zijn / worden vastgesteld en beheerd door het CCvD-OCE als 'verlengstuk' van haar taak ter zake het wettelijk verplichte certificatieschema voor het opsporen van CE.

In de Nota van Toelichting onder Artikel I, onderdeel B (derde alinea) staat het volgende:

“In het algemeen is daarvoor een vooronderzoek of een bodemonderzoek nodig, tenzij een betrouwbare bron al een garantie biedt dat er niets in of op de grond zit. Het spreekt voor zich dat het hier om een actueel bodemonderzoek moet gaan, dat de risico's goed in kaart heeft gebracht voor het moment van de werkzaamheden.”

De term Vooronderzoek wordt specifiek in het werkveld van het opsporen van CE gebruikt, maar is ook een algemene term bijvoorbeeld in het milieukundige bodemonderzoek. Daarom wordt aanbevolen om hier het Vooronderzoek specifiek te duiden als een “vooronderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van CE” (in het werkveld en in contractdocumenten wordt dit overigens vaak aangeduid als een “vooronderzoek conform het WSCS-OCE”).

In het vervolg van de NvT wordt vervolgens alleen nog over bodemonderzoek gesproken. Het lijkt erop dat een enkele keer wordt bedoeld een vooronderzoek of bodemonderzoek en op een andere plaats wordt het woordje bodemonderzoek specifiek gebruik in de context van een milieukundig bodemonderzoek. Aanbevolen wordt om dit te verduidelijken.

Voorts valt op dat in de NvT alleen wordt gesproken over het Vooronderzoek CE. Indien hier echter uit blijkt dat er sprake is van een verdacht gebied, zal de opdrachtgever mede verantwoordelijk zijn voor de vervolgacties. Dat kan zijn een Risicoanalyse CE waarin de risico's van de vermoede CE worden gerelateerd aan de voorgenomen (bouw)activiteiten of het opsporen van de CE.

Ingeval van het opsporen van CE is hierop artikel 4.10 4.10 van het Arbobesluit van toepassing. De (tussenstap van een) Risicoanalyse CE is veelvoorkomend en de toegevoegde waarde daarvan wordt door partijen in het werkveld breed erkend. Door het CCvD-OCE is een methode voor het uitvoeren van een Risicoanalyse CE ontwikkeld. De VEO stelt voor om de Risicoanalyse CE te duiden in de NvT.

Tot slot vraagt de VEO aandacht voor de toevoeging in artikel 9.6 (artikel I, onderdeel G van het ontwerpbesluit). Consistent (materieel en wetstechnisch) is om hieraan ook toe te voegen: “en in voorkomende gevallen artikel 4.10”.